

ZÁKLADNÍ LINIE KULTURNÍ POLITIKY

ING. MAREK PROKŮPEK, PH.D.

3AM181 KULTURNÍ POLITIKA, NÁRODNÍ, REGIONÁLNÍ A MÍSTNÍ KULTURA

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

ÚVOD

- Politické využití umění jako symbolu moci je jedním z nejčastějších rysů protohistorie moderních kulturních politik v Evropě.
- Králové a vladaři, monarchové a další na celém kontinentu nakupovali a sbírali umělecké předměty, dekorovali své paláce, podporovali umělce, hudebníky a divadelní soubory a festivaly, aby ukázali svou vznešenost a demonstrovali moc.
- Během renesance, kdy se začalo oddělovat soukromé vlastnictví vládnoucích králů nebo královen od veřejného majetku státu, se postupně toto soukromé sponzorství změnilo na státní záležitost.
- Postupně byly vytvořeny speciální služby k administraci a podpoře umění.
- Vedle individuálního potěšení a slávy monarchy, začala hrát významnou roli prestiž a morální autorita státu.

ÚVOD

- Pokud sdílí toto dědictví, kulturní politiky se liší vzhledem k rozdílným historiím národů, budování národa a tvorby moderního státu.
- V zemích, kde docházelo k brzkému sjednocení národa a budování státní moci, umění a kultura byly vždy spjaty s tímto procesem – nejlepším příkladem je Francie.
- Sjednocení jazyka bylo prostředkem k výkonu moci na území celého státu a také podmínkou pro vynález národní literatury, která na oplátku přispěla k adhezi politicko-kulturní komunity.
- Vytvoření Francouzské akademie (Académie française) v roce 1635 bylo jak literárním tak lingvistickým příspěvkem v procesu vytváření francouzského státu, ale také politickým příspěvkem ve formování národní literatury.
- Politická a kulturní centralizace byly společné procesy.
- Výsledkem je sjednocený stát, národní kultury a následná vazba státu a kultury.

ÚVOD

- Politické zneužití kultury také může vést k nelegitimnímu dědictví, které brání k založení kulturní politiky v současné době.
- To se odehrálo v zemích, ve kterých autoritářské a fašistické režimy manipulovaly umění a kulturu.
- Hlavním příkladem je nacistické Německo, během kterého umělecká cenzura a politická propaganda prostřednictvím kultury byla silnější než kdykoliv jinde ve východní Evropě s přímým dopadem ve smyslu neochoty směrem ke státům řízené kulturní politiky ve východním Německu po 2. světové válce.
- V menší míře, negativní kulturní odkaz brání tvorbě demokratické kulturní politiky po autoritářských režimech v Itálii, Španělsku a Portugalsku.
- Současné podoby kulturních politik vychází z těchto různých národních historií, které vedly k různým pohledům na kulturu a jejím politickým aspektům a poskytly různé odkazy k institucím a způsobům financování a modelů řízení.

CO JE KULTURNÍ POLITIKA

- Kulturní politika je vládní akce, právo a program, který reguluje, chrání, povzbuzuje a finančně nebo jinak podporuje aktivity spojené s uměním, kulturou a kreativním sektorem.
- Hlavní myšlenka kulturní politiky byla vytvořena v UNESCO v 60. letech 20. století.
- Obecně zahrnuje vlády, které vytvářejí procesy, právní klasifikace, regulace, legislativu a instituce (např. galerie, muzea, knihovny, divadla, opery, a další.), které propagují a umožňují kulturní rozmanitost a kreativní vyjádření v různých uměleckých podobách.
- Kulturní politiky se liší ve všech zemích, ale obecně jejich cílem je vylepšit, podpořit přístupnost umění a kreativních aktivit občanům a propagovat umělecké, hudební, etnické, literární a další formy vyjádření všech občanů dané země.
- V některých zemích, speciálně od 70. let 20. století je kladen důraz na podporu kultury domorodých obyvatel a utlačovaných komunit.

CO JE KULTURNÍ POLITIKA

- V evropském kontextu rozeznáváme dva základní druhy kulturní politiky
 - Byrokratický systém – stát má velký vliv (příkladem je Francie)
 - Systém prodloužené ruky – stát nemá velký vliv, spíše různé asociace a fondy (příkladem je Velká Británie)

KONTEXTY A PARAMETRY KULTURNÍ POLITIKY

- Úkolem moderních vlád je podpořit veřejné a soukromé zkoumání kultury ve všech jejich formách, bez primárního použití pro politické účely.
- Kultura může mít důležitý dopad pro stát v rámci ekonomického a sociálního dopadu, představuje velmi podstatou oblast pro stát
- Kultura je v centra vzdělanosti
- Kultura může sloužit jako nástroj obnovení upadajících center populace, zvýšení očekávání obyvatel a změnu image určité oblasti
- Samozřejmě kultura nemůže udělat vše, co by si vlády přály a především se jedná o delší časové hledisko

KONTEXTY A PARAMETRY KULTURNÍ POLITIKY

- Kultura může a měla by často obsahovat smysl pro zábavu, jedná se o něco více než jen zábavu.
- Důvod, proč se lidé rozhodují použít stále více a více svého příjmu na statky kulturní povahy není jen že jsou žádoucí, ale protože jejich myšlenka v sobě nese útěchu, vysvětlení, potěšení a naplnění.
- Společnost potřebuje balanc mezi ochranou tradiční kultury a novátorským přístupem.
- Kultura, stejně jako příroda, využívá svou minulost k naplnění budoucnosti

KONTEXTY A PARAMETRY KULTURNÍ POLITIKY

- Lidé v Evropě zaznamenali významné změny v jejich životním stylu
- Evropa je často viděna jako centrum inovací, ale také často charakterizována nostalgií a lítostí, že se tak moc změnila, že se vytratily důležité hodnoty
- Pro kulturu tato tenze mezi minulostí a současností vyúsťuje ve zvláštním vztahu
- Kultura je současně deponitářem evropské identity

ÚROVNĚ VLÁDY

- Kulturní politika je založena na individuální zkušenosti, ale organizována v komunálním měřítku, poskytování kulturních zařízení zahrnuje všechny úrovně vlád, její agentury a struktury
- Velká část politiky se tedy zaměřuje na rozdělení funkcí na všech úrovních a určení vztahů mezi nimi
- Jelikož každý stát má jiné úrovně, regionální a národní autority, agentury a asociace, každá země musí dosáhnout jiných výsledků odpovědností
- Nicméně jeden princip podporuje úspěšné modely: rozhodnutí by mělo být provedeno na úrovni, která je nejbližší místo dodání, tzn. Městské instituce by měly být v gesci lokálních autorit atd.

OBLASTI KULTURNÍ POLITIKY – DĚDICTVÍ

- Kulturní dědictví
- Turismus
- Muzea, knihovny, archívy
- Vizuální umění a literatura
- Performativní umění
- Kulturní průmysly
- Média

KULTURNÍ DĚDICTVÍ

- Správa kulturního dědictví je často v mnoha aspektech stejná jako správa krajiny
- Při ochraně kulturního dědictví je nutné mít vyrovnané potřeby konzervace in situ, veřejného přístupu, udržování tradic, životní prostředí a zdraví aniž by byl poškozen jakýkoliv artefakt nebo kontext.
- Udržování kulturního dědictví jako živoucí části společnosti, zatímco zajistit jeho ochranu pro další generace, vyžaduje jasně danou politiku, která se nebojí intervenovat proti čistě komerčnímu zájmu.
- Evidence naší minulosti by neměla být zničena, i v případech, kdy nemůže být odkryta, je potřeba dbát na to, aby byla zachována pro další generace
- K tomu je potřeba dobrá evidence kulturního dědictví a jeho správné řízení.

TURISMUS

- V ekonomice služeb, kterou se Evropa postupně stává, potřebuje každý turismus a turisty
- Turisté jsou velkým zdrojem příjmu, kterou nemusí generovat místní komunita
- Turisté poptávají služby, které vylepšují lokální infrastrukturu
- V některých zemích hraje kulturní turismus velmi důležitou roli
- V místech, kde kulturní turismus je důležitější než pláže a rezorty, mechanismy pro ochranu kulturní dědictví a podporu turismu jsou integrovány

MUZEA, KNIHOVNY A ARCHÍVY

- Muzea jsou jedním z hlavních uchovatelů kulturního dědictví prostřednictvím svých sbírek
- Jsou významně ovlivněna kulturní politikou
- Nejsou však pouhými budovami na uchování sbírek, mají významnou vzdělávací, výzkumnou a řadu dalších funkcí
- Muzea v Evropě jsou většinou veřejná a tím pádem financovaná z veřejných zdrojů
- Muzea v USA jsou zpravidla spravována nadacemi a financována především z privátních zdrojů

MUZEA, KNIHOVNY A ARCHÍVY

- Ačkoliv většinu rozpočtu muzeí tvoří veřejné zdroje, muzea musí s klesajícími dotacemi hledat zdroje u privátních subjektů
- Potřebují peníze na správu sbírek, provoz, platy, výstavy a další
- Úkolem muzeí je nejen sbírky uchovávat a restaurovat, ale také zpřístupnit je veřejnosti, a to co nejširší veřejnosti
- V poslední době jsme zaznamenali velký nárůst muzeí, často jsou muzea spatřována jako nástroj rozvoje lokální ekonomiky (Bilba efekt)
- Stejně tak knihovny a další archívy

VIZUÁLNÍ UMĚNÍ A LITERATURA

- Hledání rovnováhy v kulturní politice mezi vizuálním a literárním uměním je jedna z neobtěžnějších výzev
- Oba druhy umění silně spoléhají na trh a rozšiřuje tento trh tím, že využívá veřejný sektor
- Oba druhy umění jsou závislé na individualitě, která je základem aktivity a kdo spoléhá na štědrost institucí a poplatky z duševního vlastnictví
- Ale ve většině případů tyto poplatky nepřestávají dostatek peněz
- U výtvarných umělců i literárních umělců zabere zpravidla řadu let než mají komerční úspěch, proto potřebují veřejnou podporu a podporu veřejného sektoru

PERFORMATIVNÍ UMĚNÍ

- Vytváření politiky v oblasti performativního umění je obtížné pro vlády na všech úrovních
- Stát nikdy nebude schopen obětovat tolik peněz, aby uspokojil všechny aspiranty, kteří jsou v tomto odvětví angažováni
- Performativní umění, stejně jako samotný business, musí být kreativní a snažit se najít cesty jak mohou expandovat
- Výzva pro vlády je investovat takové množství zdrojů, které zajistí kontinuální vývoj a přístup k vysoce kvalitnímu umění pro obyvatele
- Důležité je poskytnout podporu na správné úrovni
- Tato oblast zahrnuje velké množství velký i malých subjektů a existuje mnoho cest finanční podpory od pravidelné až po jednorázové granty a dotace

KULTURNÍ PRŮMYSLY

- Ne všechny kulturní oblasti zápasí s penězi a končí ve ztrátě
- Stejně jako každý jiný průmysl, ty, které vycházejí z kultury potřebují stabilní a podporující obchodní prostředí
- Potřebují neustálý příjem talentovaných a kreativní lidí
- Ale jelikož představují zásadní část image země ve světě, nemohou být nechány na pospas čistě jen trhu
- V rámci konkurence a světového trhu, jejich speciální funkce musí být rozeznána v rámci fiskálního systému
- To zahrnuje: například kapitál pro filmové produkce, pomoc začínajícím designerům, speciální tréninky, atd.
- Vláda může také hrát významnou roli v pomoci při zakládání nových businessů, jako poskytování peněz pro vybavení a star-upy, nabídka nízkých nájmu, daňové výhody a další

MÉDIA

- Média jsou samozřejmě významnou součástí kulturního průmyslu
- Kulturní politika je v médiích důležitá například pro rozšíření diverzity a pro rozšíření lokálních charakteristik
- Je nutné brát v potaz digitalizaci

KULTURNÍ POLITIKA V ČR – HISTORICKÁ PERSPEKTIVA

- Kulturní sektor byl úzce spjat se sektorem vzdělávání
- 1918 – založení Ministerstva školství a národní osvěty
- Po roce 1945 Ministerstvo školství a osvěty a Ministerstvo informací jsou odpovědná za kulturu
- V období 1. republiky byla kultura spojena především s osvětou, což probíhalo spíš na dobrovolnické úrovni, spíše než řízené státem
- V této době neexistovala státní kulturní politika

KULTURNÍ POLITIKA V ČR – HISTORICKÁ PERSPEKTIVA

- Po 2. světové válce bylo naše území pod sovětským vlivem
- 1968 – Pražské jaro
- 1969 – normalizace
- Mnoho významných osobností z oblasti umění a kultury bylo perzekuováno
- 1989 – Sametová revoluce
- Změny v kultuře a umění

KULTURNÍ POLITIKA V ČR – HISTORICKÁ PERSPEKTIVA

- 1993 – rozdělení Československa
- Květen 2004 – ČR se připojuje k EU
- Československo bylo jedním ze zakládajících členů UNESCO, později ČR se v roce 1993 stalo členským státem UNESCO

KULTURNÍ POLITIKA ČR PO 1993

- 90. léta - desocializace, decentralizace, odstátnění a privatizace
- 1. pol. 90. let – chyběl strategický přístup ke kultuře a k investicím do kultury
- 2. pol. 90. let – první pokusy definovat vztah státu ke kultuře

BÍLÁ KNIHA

- Dokument demonstrující jak ostatní evropské státy strukturují kulturní politiku
- Uvádí deset kritérií (doporučení) pro tvorbu kulturní politiky:
 1. Výše dotace ze státního rozpočtu na kulturu by měla dosahovat 1 % státního rozpočtu.
 2. Liberální politika dává přednost nepřímým formám státní podpory.
 3. Prioritami v kulturní politice ČR by měly být: památková péče, knihovny, národní kulturní instituce (ale omezit jejich počet), zachování kulturní identity, decentralizace a podpora místních občanských iniciativ.
 4. Zaměření kulturní politiky by mělo mít převážně doporučující charakter a mělo by se opírat o realizaci jednotlivých programů.
 5. Uplatňují se čtyři typy vlády vůči kultuře:
 1. Ochránářský typ vlády produkuje přímo umělecké statky a služby nebo je zabezpečuje nákupem u privátního sektoru.
 2. Tržní typ akceptuje schopnost trhu rozhodnout o produkci a poskytování kulturních statků.
 3. Typ regulující dává přednost regulačním mechanismům, které čelí tržním selháním
 4. Typ producent přímo na sebe přebírá organizaci kulturních aktivit.

BÍLÁ KNIHA

6. Po vzoru Velké Británie doporučuje Tigris vytvořit určité typy centrálních institucí státu, které jsou odpovědné za realizaci kulturní politiky (např. ministerstvo pro kulturní dědictví ve VB).
7. Nejefektivnější způsob realizace kulturní politiky je způsob decentralizovaný, neboť spočívá v přenesení kompetencí na samosprávné celky.
8. Ministerstva (či jiné organizace) by měly být uspořádány oborově, podle oblastí kultury.
9. Jako nejlepší způsob financování kultury se jeví smíšený typ, tedy alokace finanční podpory částečně z místních rozpočtů a částečně prostřednictvím nestátních organizací (umělecké rady rozhodující o přidělování financí přes granty, dotace apod.)
10. Stát určí objem finanční podpory kultury, ale na státu nezávislé umělecké rady už rozhodují o tom, kam konkrétně budou finance směřovat a podle jakých kritérií budou rozdělovány. Umělecké rady jsou řízeny výbory nebo správními radami, jejichž členové jsou jmenováni vládou, ale rozhodují nezávisle o přidělení financí na základě doporučení profesionálních umělců a jejich odborného zhodnocení kulturních projektů. Důležitou funkcí státu je také systém daňových úlev, tzv. daňové výdaje poskytované dárci jako protihodnota za jejich podporu (sponzoři, mecenáši atd.).

DOKUMENTY V OBLASTI KULTURY

- Meziresortní koncepce aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity na léta 2016 – 2022,
- Koncepce účinnějšího působení Ministerstva kultury České republiky ve vztahu k zahraničí na léta 2013 – 2018,
- Koncepce podpory a rozvoje české kinematografie a filmového průmyslu 2011 – 2016,
- Koncepce památkové péče v České republice na léta 2011 – 2016,
- Koncepce účinnější péče o movité kulturní dědictví v ČR na léta 2010 – 2014,
- Úmluva o ochraně a podpoře rozmanitosti kulturních projevů,
- Koncepce účinnější podpory umění 2007-2013,
- Koncepce rozvoje knihoven ČR na léta 2011 – 2015 (včetně internetizace knihoven),
- Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu na léta 2011 – 2015.

KULTURNÍ POLITIKA ČR

- Hlavním orgánem pro oblast kulturní politiky v ČR je Ministerstvo kultury ČR
- Kulturní politiky jsou zpracovávány na úrovni:
 - Státu
 - Krajů
 - Měst a obcí

KULTURNÍ POLITIKA V ČR – HLAVNÍ RYSY SOUČASNÉHO MODELU KULTURNÍ POLITIKY

- Státní kulturní politika pro 2015 – 2020 (s výhledem do 2025) je založena na předpokladu úspěšného managementu a měřitelných cílech:
- Priority:
 - Podpora kulturní identity, kulturní rozmanitosti a mezikulturního dialogu
 - Rozvoj kreativity, podpora kulturních činností a vzniku kulturních statků, poskytování veřejných kulturních služeb, práce s publikem, podpora přístupu ke kultuře a rozvoj participativní kultury usnadňující sociální začlenění
 - Uchování kulturního dědictví
 - Využití kulturního dědictví a kulturních činností, služeb a statků pro rozvoj hospodářství a zvyšování konkurenceschopnosti, podpora mobility
 - Využití nástrojů eCulture pro rozvoj kultury
 - Efektivnější prostředí pro podporu kulturních činností, poskytování veřejných kulturních služeb, vzniku kulturních statků a uchování kulturního dědictví

FINANCOVÁNÍ KULTURY V ČR

- V oblasti kultury v ČR existují tři základní zdroje financování:
- a) státními prostředky
- b) tržními prostředky
- c) prostřednictvím třetího sektoru.

NÁSTROJE KULTURNÍ POLITIKY

- Legislativní
- Ekonomické
- Institucionální
- Řídící
- Metodické

TVORBA VEŘEJNÉ POLITIKY

- Probíhá současně na několika místech a několik úrovních
- Do procesu tvorby vstupuje mnoho aktérů
- Prvním krokem je analýza
- Fáze procesu
 - Identifikace a uznání sociálního problému
 - Vymezení problému
 - Výběr varianty řešení
 - Uskutečňování
 - Hodnocení
 - Ukončení

VLÁDNÍ PODPORA KULTURY

- Záměr vlád jak se angažovat v kulturním odvětví a kreativních průmyslech může být buď ekonomický nebo kulturní
- Z ekonomického hlediska může být podpora směřována pro malé a střední podnikatele, vytváření vhodné kulturní infrastruktury a podpora inovací
- Kulturní záměr představuje obecnou podporu kulturních aktivit

VLÁDNÍ PODPORA KULTURY

- Ve prospěch podpory kultury od státu existuje řada argumentů, mnoho z nich je založeno čistě na ekonomickém pohledu, tyto argumenty mohou být rozděleny do 7 kategorií:
 - ekonomické
 - Politické
 - Zaměstnanost
 - Regionální rozvoj
 - Vzdělání
 - Geografické
 - Státní finance

VLÁDNÍ PODPORA KULTURY

- Vládní podpora kultury a tvorby kulturních produktů, ačkoliv je často kontroverzní, je ale v mnoha ohledech prospěšná
- Jednou z oblastí, kde je podpora prospěšná jsou dotace pro prospěšné statky, které v ekonomice představují zboží a služby, které jsou vnímány jako potřebné a prospěšné pro komunitu, i když nemůžou být měřeny v peněžní hodnotě.
- Zboží a služby tohoto druhu nejsou vždy v takové poptávce, aby je trhu byl schopen poskytnout, proto je často vyžadována podpora od vlády.

VLÁDNÍ PODPORA KULTURY

- Kultura a kulturní aktivity obohacují lidskou společnost z mnoha pohledů
- Vláda jako veřejná autorita proto často podporuje různé elementy kultury, aby byly kulturní aktivity přístupné širokému spektru veřejnosti.
- Benefity kulturních aktivit mohou být větší než poptávka po nich
- Kultura přístupná všem

CÍLE KULTURNÍ POLITIKY

- V posledních letech se zvýšila mezinárodní pozornost věnovaná kultuře
- Mezinárodní organizace, které zaměřily svou pozornost ke kultuře jsou UN, speciálně UNESCO, OECD a EU
- Kulturní politika byla založena na půdě UNESCO s 5 základními principy:
 - Kulturní politika by měla být klíčovým rysem plánování rozvoje v komunitách
 - Kulturní politika by měla podporovat a povzbuzovat kreativitu a veřejné zapojení v kulturním životě
 - Kulturní politika by měla posílit kulturní průmysly a vzít v potaz ekonomický aspekt kultury
 - Kulturní politika by měla posilovat a chránit kulturní různorodost

CÍLE KULTURNÍ POLITIKY

- Pro provádění kulturní politiky existuje řada překážek jako je například nedostatek informací nebo nedostatečná statistická data
- Mít taková data, aby je bylo možné porovnat mezi jednotlivými zeměmi může být složité
- Ale situace se stále zlepšuje
- Kulturní politika je evaluována pomocí kritéria maximalizace blahobytu ve společnosti

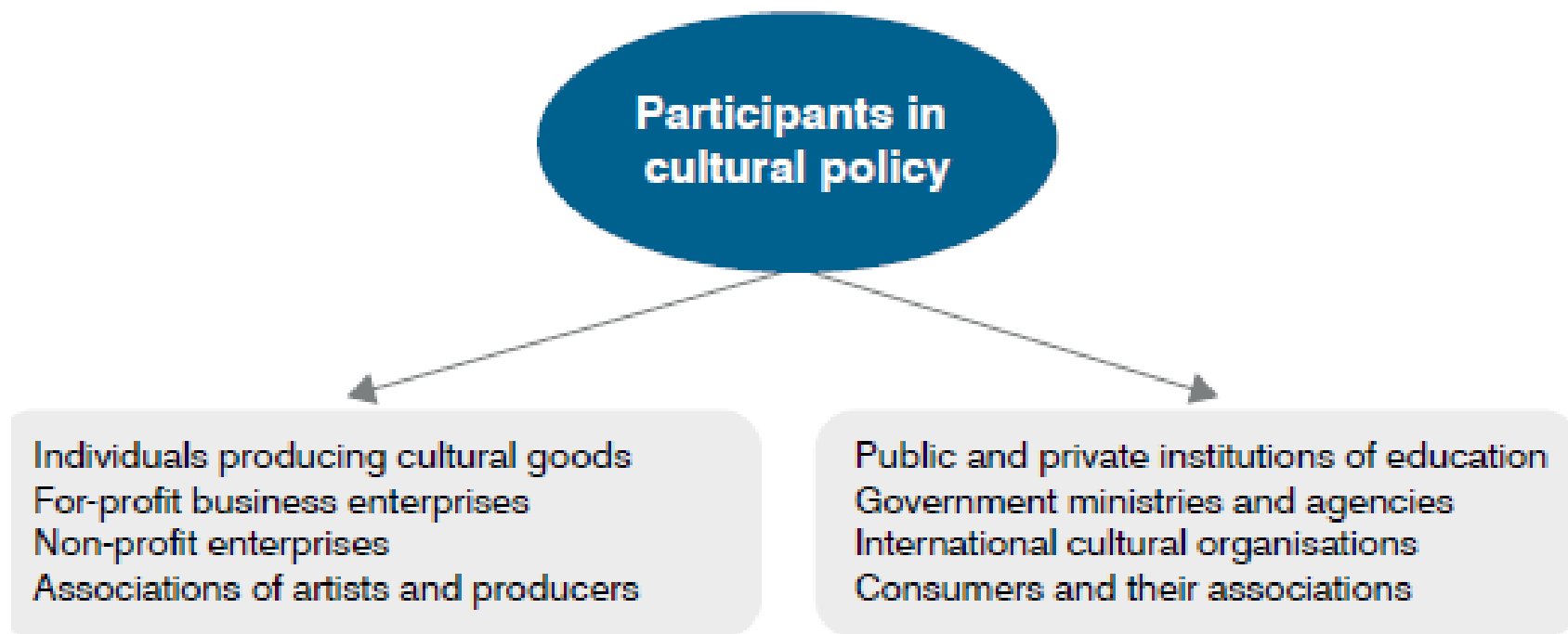
CÍLE KULTURNÍ POLITIKY

- Uměleckým cílem kulturní politiky je v první řadě to, že kultura by měla mít tu nejvyšší kvalitu
- Druhý umělecký cíl zahrnuje progres a inovace v očekávání že nové produkty budou vytvářeny
- Třetím cílem je že vytvořený produkt musí být dostupný maximálnímu množství lidí
- Rovnost je měřena v ekonomice na základě distribuce příjmu, tedy jak jsou příjmy rozděleny mezi občany, ale rovnost je podstatným aspektem také v kultuře a kulturní politice.

CÍLE KULTURNÍ POLITIKY

- Je důležité v kontextu uměleckých a kulturních cílů zajistit stabilitu a kontinuitu v umělecké perspektivě
- Kulturní dědictví a kulturní perspektiva musí být přeneseny na mladé lidi, aby bylo posíleno jejich porozumění charakteristických rysů jejich kultur a umožnilo jim to zlepšit jejich životy.
- Účastníci v produkci kulturních produktů a kulturní politiky mohou být rozděleny do 8 skupin – následující slide.

ÚČASTNÍCI

Zdroj: (Bell a Oakley,
2014)

ÚČASTNÍCI

- Účastníci kulturní politiky jsou individua, která produkují kulturní statky, což zahrnuje umělce a každého, kdo je angažován v umělecké produkci
- Podnikatelé, kteří produkují kulturní statky za účelem zisku jsou také účastníky kulturní politiky – často malé a střední podniky.
- Tyto podniky stejně jako jiné podniky operují v konkurenčním prostředí, ale jsou kulturní ve smyslu, že produkují kulturní zboží a služby a proto jejich řízení musí být založeno na porozumění kulturního prostředí
- Podniky a organizace, které produkují kulturní zboží za účelem jiným než je zisk jsou také součástí kulturní politiky, často se jedná o dobrovolnické spolky

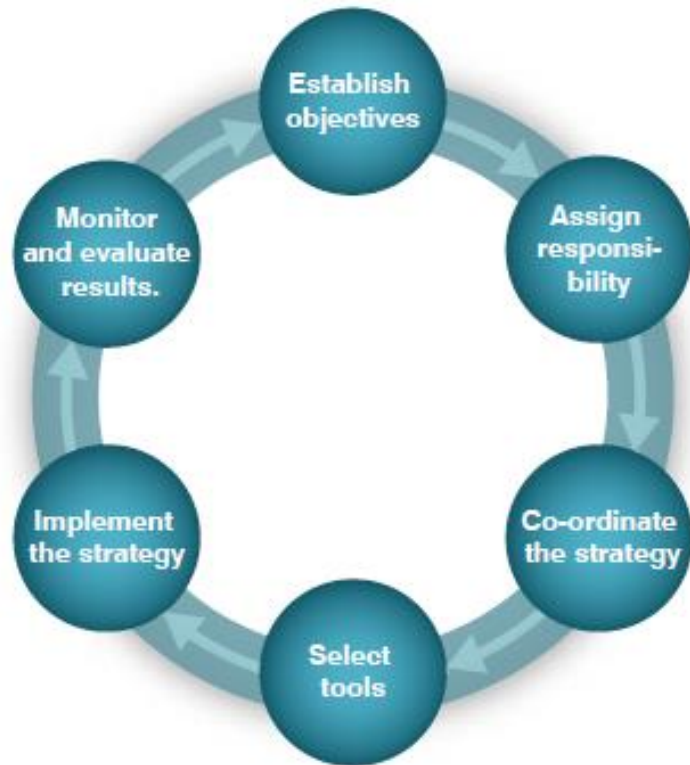
CÍLE KULTURNÍ POLITIKY

- Kulturní politika by měla řešit význam kultury pro národ, kde se politika řídí a také by se měla zabývat lidskými právy, jako je rovnost a svoboda nebo další osobní svobody
- Kultura a lidská práva jsou úzce spojena
- Kulturní politika má také dopad na trh a obchod, kulturní zboží nejsou jen podstatné statky na národní úrovni, ale také čím dál více na mezinárodním trhu.
- Vzdělávání v kultuře je také velmi podstatné, jako umělecké vzdělávání, ale i vzdělávání na úrovni základních a středních škol

PLÁNOVÁNÍ KULTURNÍ POLITIKY

- Veřejné instituce hrají významnou roli v ochraně kultury a kulturního dědictví prostřednictvím vzdělávání, konzervace a propagace kulturního dědictví
- Tradičním metoda tvorby politik ve veřejném sektoru je založit cíl, připravit strategii a určit podle čeho bude měřen úspěch, toto může být uděláno v 6 krocích:
 - Určení cílů
 - Posílení lidí, kteří potřebují autoritu k dosažení cílů
 - Koordinace strategie mezi jednotlivými úrovněmi administrativy
 - Výběr nástrojů k dosažení stanovených cílů
 - Implementace strategie s měřitelnými výsledky
 - Monitoring a evaluace úspěchu strategie

PLÁNOVÁNÍ KULTURNÍ POLITIKY

Zdroj: Zdroj: (Bell a Oakley,
2014)

PLÁNOVÁNÍ KULTURNÍ POLITIKY

- Aktivity veřejných autorit mají řadu cílů, například zajištění stability, zaměstnanosti, balance trhu a vysoká kvalita blahobytu
- Tyto cíle se často vzájemně vylučují.
- Selhání trhu je způsobeno, když trh není schopen vyřešit sám problémy spojené s nabídkou, poptávkou a cenami – což je případ veřejných statků.
- Veřejné statky často poskytují výhody, kterých není možné dosáhnout bez veřejné podpory
- Speciální pozice veřejných statků poskytuje důležitou základku pro argumentaci, proč by vláda měla hrát podstatnou roli v kulturních záležitostech
- Kulturní dědictví může mít pozitivní externality a dopad na turismus

PLÁNOVÁNÍ KULTURNÍ POLITIKY

- Zboží a služby mohou být transformovány ze soukromého zboží na produkty veřejné, jako je tomu v příkladu hudby, která je distribuována ilegálně na internetu bez platby
- Tento akt vytváří scénář, kdy veřejné autority musí intervenovat, jelikož nové technologie transformovaly běžné obchodní praktiky směrem k znevýhodnění stakeholderu, jejichž příjem závisí na nedotknutelnosti jejich duševního vlastnictví

PLÁNOVÁNÍ KULTURNÍ POLITIKY

- Efektivnost je jedním z hlavním principiálních cílů vlád, ale efektivnost může být narušena, když na trhu neexistuje dostatečná konkurence na trhu, který je dominován jen několika málo subjekty – nebo v extrémním případě jen jednou.
- Efficiency is one of the principal goals of government, but since efficiency
- Navíc, rovnost je také důležitým faktorem v tvorbě veřejných politik a měly by zajišťovat rovná práva na nejvyšší možné úrovni
- Ekonomický růst je dalším obecným cílem vlád a jelikož kulturní sektor v posledních letech zaznamenal významný růst než tradiční sektory ekonomiky
- Kultura a kreativní průmysly mají samozřejmě dopad i na další sektory ekonomiky (turismus,...)

EKONOMICKÁ EVALUACE KULTURNÍ POLITIKY - SOCIÁLNÍ EFEKTIVNOST

- Ekonomové využívají řadu přístupů k evaluaci, ale hlavním kritériem zůstává sociální efektivnost v maximalizaci blahobytu.
- Efektivnost je komplexní a často špatně chápaný fenomén.
- Ekonomové se zajímají o sociální náklady a výhody použití myšlenky ekonomického blahobytu
- Ekonomické externality (rozdíl mezi náklady a benefity)
- Externality nemohou být nikdy přesně měřeny, speciálně pokud je projekt dlouhodobý
- Efektivita v ekonomice také znamená, že ceny reflektují ochotu spotřebitelů platit a tyto ceny reflektují náklady obětované příležitostí
- V umění a kultuře, ochota platit nemusí být nutně vyjádřena prostřednictvím tržní ceny, jelikož nějaké produkty a služby poskytují externí benefity a mohou být dokonce veřejným statkem.

EKONOMICKÁ EVALUACE KULTURNÍ POLITIKY – KULTURNÍ HODNOTA A EKONOMICKÁ HODNOTA

- Jedním z hlavních témat mezi uměleckým světem a ekonomy je, že umění je příliš cenné, aby bylo redukováno jen na náklady a benefity.
- Někteří ekonomové kultury argumentují, že kulturní a ekonomická hodnota by měly identifikovány odděleně, a někteří naopak udržují myšlenku, že umění je ekonomická aktivita, při které dochází k využívání zdrojů a z toho důvodu by mělo být předmětem ekonomické evaluace
- Někteří vládní představitelé a kulturní organizace akceptují tento předpoklad a akceptují ekonomickou evaluaci
- Měření výkonnosti
- Ukazatele výkonnosti
- Kritika měření výkonnosti v kultuře

SMĚŘOVÁNÍ KULTURNÍ POLITIKY

- Velkou výzvou kulturní politiky je nestálá globalizace
- Dále je nutné brát v potaz stále se rozšiřující digitalizaci
- Je nutné řešit stále se snižující státní příspěvky na kulturu a zároveň se zvyšující náklady

ZDROJE

- Bell, D., & Oakley, K. (2014). *Cultural policy*. Routledge.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons
Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

